

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1293/2013

(2018/C 461/14)

Sprawozdawca:	Marco DUS (IT/PES), radny gminy Vittorio Veneto, Treviso
Dokument źródłowy:	Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1293/2013
	COM(2018) 385 final 2018/0209(COD)

I. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Motyw 6

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(6) Szczególne znaczenie dla osiągnięcia nadrzędnych celów ma wdrożenie pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽¹⁾, ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 ⁽²⁾, ⁽³⁾, ⁽⁴⁾, unijnych przepisów dotyczących ochrony przyrody ⁽⁵⁾ oraz powiązanych strategii ⁽⁶⁾, ⁽⁷⁾, ⁽⁸⁾, ⁽⁹⁾, ⁽¹⁰⁾. ⁽¹⁾ COM(2015) 614 final z 2.12.2015. ⁽²⁾ Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, COM(2014) 15 z 22.1.2014. ⁽³⁾ „Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu”, COM(2013) 216 z 16.4.2013. ⁽⁴⁾ Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, COM(2016) 860 z 30.11.2016. ⁽⁵⁾ Plan działania na rzecz przyrody, ludzi i gospodarki, COM(2017) 198 z 27.4.2017. ⁽⁶⁾ Program „Czyste powietrze dla Europy”, COM(2013) 918. ⁽⁷⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1). ⁽⁸⁾ Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby, COM(2006) 231. ⁽⁹⁾ Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej, COM(2016) 501 final. ⁽¹⁰⁾ Plan działania dotyczący infrastruktury paliw alternatywnych przyjęty na podstawie art. 10 ust. 6 dyrektywy 2014/94/UE z 8.11.2017.	(6) Szczególne znaczenie dla osiągnięcia nadrzędnych celów ma wdrożenie pakietu dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym ⁽¹⁾, ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 ⁽²⁾, ⁽³⁾, ⁽⁴⁾, siódmego ogólnego unijnego programu działań UE w zakresie środowiska do 2020 r. i jego ewentualnej kontynuacji ⁽⁵⁾, unijnych przepisów dotyczących ochrony przyrody ⁽⁶⁾ oraz powiązanych strategii ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾, ⁽⁹⁾, ⁽¹⁰⁾, ⁽¹¹⁾, ⁽¹²⁾, ⁽¹³⁾, ⁽¹⁴⁾, ⁽¹⁵⁾. ⁽¹⁾ COM(2015) 614 final z 2.12.2015. ⁽²⁾ Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, COM(2014) 15 z 22.1.2014. ⁽³⁾ „Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu”, COM(2013) 216 z 16.4.2013. ⁽⁴⁾ Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, COM(2016) 860 z 30.11.2016. ⁽⁵⁾ Dykcja nr 1386/2013/UE. ⁽⁶⁾ Plan działania na rzecz przyrody, ludzi i gospodarki, COM(2017) 198 z 27.4.2017. ⁽⁷⁾ Program „Czyste powietrze dla Europy”, COM(2013) 918. ⁽⁸⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1). ⁽⁹⁾ Strategia tematyczna w dziedzinie ochrony gleby, COM(2006) 231. ⁽¹⁰⁾ Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej, COM(2016) 501 final. ⁽¹¹⁾ Plan działania dotyczący infrastruktury paliw alternatywnych przyjęty na podstawie art. 10 ust. 6 dyrektywy 2014/94/UE z 8.11.2017. ⁽¹²⁾ Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku. ⁽¹³⁾ Europejska strategia na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym, COM(2018) 28 final. ⁽¹⁴⁾ Dyrektywa 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim. ⁽¹⁵⁾ Komunikat „Zielona infrastruktura – zwiększanie kapitału naturalnego Europy”, COM(2013) 249 final.

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 2

Motyw 7

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(7) Do spełnienia zobowiązań Unii wynikających z porozumienia klimatycznego z Paryża, konieczna jest transformacja Unii w energooszczędne, niskoemisyjne i odporne na zmianę klimatu społeczeństwo. To z kolei wymaga podejmowania działań ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, które w największym stopniu przyczyniają się do obecnych poziomów emisji CO₂ i zanieczyszczeń, oraz udziału w realizacji ram polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r. i zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu państw członkowskich, a także przygotowań do unijnej strategii w dziedzinie klimatu i energii na połowę stulecia i długoterminowej. Program powinien również obejmować środki przyczyniające się do realizacji unijnej polityki przystosowania się do zmiany klimatu w celu zmniejszenia podatności na niekorzystne skutki zmian klimatycznych.	(7) Do spełnienia zobowiązań Unii wynikających z porozumienia klimatycznego z Paryża, konieczna jest transformacja Unii w energooszczędne, niskoemisyjne i odporne na zmianę klimatu społeczeństwo. To z kolei wymaga podejmowania działań ze szczególnym uwzględnieniem sektorów, które w największym stopniu przyczyniają się do obecnych poziomów emisji CO₂ i zanieczyszczeń, oraz udziału w realizacji ram polityki klimatyczno-energetycznej do 2030 r. i zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu państw członkowskich, a także przygotowań do unijnej strategii w dziedzinie klimatu i energii na połowę stulecia i długoterminowej. Program powinien również obejmować środki przyczyniające się do realizacji unijnej polityki przystosowania się do zmiany klimatu w celu zmniejszenia podatności na niekorzystne skutki zmian klimatycznych.

Uzasadnienie

W tym kontekście bardziej stosowne wydaje się słowo „odporne”, ponieważ mowa jest o przystosowaniu się. [Uwaga tłumacza: poprawka nie dotyczy polskiej wersji językowej, w której użyto już słowa „odporne”.]

Poprawka 3

Motyw 8

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(8) Przejście na czystą energię stanowi niezbędny wkład w łagodzenie zmiany klimatu i niesie dodatkowe korzyści dla środowiska. Do programu powinny zostać włączone działania na rzecz budowania zdolności wspierające przejście na czystą energię, finansowane do 2020 r. w ramach programu „Horyzont 2020” – ich celem nie jest bowiem finansowanie doskonałości i generowanie innowacji, lecz ułatwienie korzystania z dostępnej technologii, która przyczyni się do łagodzenia zmiany klimatu. Włączenie do programu działań w zakresie budowania zdolności daje potencjał synergii między podprogramami i zwiększa ogólną spójność unijnego finansowania. Należy zatem gromadzić i rozpowszechniać dane dotyczące wykorzystania istniejących rozwiązań w zakresie badań naukowych i innowacji w projektach LIFE, w tym dane pochodzące z programu „Horyzont Europa” i jego poprzedników.	(8) Przejście na czystą energię stanowi niezbędny wkład w łagodzenie zmiany klimatu i niesie dodatkowe korzyści dla środowiska. Do programu powinny zostać włączone, z zachowaniem tego samego współczynnika współfinansowania, działania na rzecz budowania zdolności wspierające przejście na czystą energię, finansowane do 2020 r. w ramach programu „Horyzont 2020” – ich celem nie jest bowiem finansowanie doskonałości i generowanie innowacji, lecz ułatwienie korzystania z dostępnej technologii, która przyczyni się do łagodzenia zmiany klimatu. Włączenie do programu działań w zakresie budowania zdolności daje potencjał synergii między podprogramami i zwiększa ogólną spójność unijnego finansowania. Należy zatem gromadzić i rozpowszechniać dane dotyczące wykorzystania istniejących rozwiązań w zakresie badań naukowych i innowacji w projektach LIFE, w tym dane pochodzące z programu „Horyzont Europa” i jego poprzedników.

Uzasadnienie

Poziom współfinansowania dla miast i regionów wynosi 100 % w ramach programu „Horyzont 2020”.

Poprawka 4

Motyw 9

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(9) W ocenach skutków prawodawstwa dotyczącego czystej energii szacuje się, że realizacja unijnych celów w dziedzinie energii na 2030 r. będzie wymagała dodatkowych inwestycji w wysokości 177 mld EUR rocznie w okresie 2021–2030. Największe braki występują w inwestycjach w dekarbonizację budynków (efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii wykorzystywane na małą skalę), w sytuacji gdy kapitał powinien być kierowany w stronę projektów o wysoce rozproszonym charakterze. Jednym z celów podprogramu „Przejsie na czystą energię” jest budowanie zdolności w zakresie tworzenia i agregacji projektów, a zatem również pomoc w absorpcji środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu stymulowania inwestycji w czystą energię z wykorzystaniem instrumentów finansowych przewidzianych w ramach Funduszu InvestEU.	(9) W ocenach skutków prawodawstwa dotyczącego czystej energii szacuje się, że realizacja unijnych celów w dziedzinie energii na 2030 r. będzie wymagała dodatkowych inwestycji w wysokości 177 mld EUR rocznie w okresie 2021–2030. Największe braki występują w inwestycjach w dekarbonizację budynków (efektywność energetyczna i odnawialne zdecentralizowane źródła energii, przeznaczone do wszelkich rodzajów zużycia energii, a szczególnie w celu ogrzewania i klimatyzacji), w sytuacji gdy kapitał powinien być kierowany w stronę projektów o wysoce rozproszonym charakterze, na przykład poprzez wspieranie projektów pilotażowych opartych na małych konurbacjach i odizolowanych osiedlach i budynkach mieszkalnych na obszarach wiejskich. Jednym z celów podprogramu „Przejsie na czystą energię” jest budowanie zdolności w zakresie tworzenia i agregacji projektów, a zatem również pomoc w absorpcji środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu stymulowania inwestycji w czystą energię z wykorzystaniem instrumentów finansowych przewidzianych w ramach Funduszu InvestEU.

Uzasadnienie

Obniżenie emisyjności sektora budownictwa jest konieczne do osiągnięcia celów klimatycznych i energetycznych UE, a zatem do respektowania celów porozumienia klimatycznego z Paryża. Jednak istotne jest zwrócenie większej uwagi na zużycie energii w celu ogrzewania i klimatyzacji, które stanowią istotną część europejskiego zużycia energii.

Poprawka 5

Motyw 12

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(12) W najnowszym unijnym pakiecie dotyczącym przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska ⁽¹⁾ stwierdzono, że należy poczynić znaczny postęp, aby przyspieszyć wdrażanie unijnego dorobku prawnego w dziedzinie środowiska i w większym stopniu włączać cele środowiskowe i klimatyczne do innych polityk. Program powinien zatem działać jako katalizator wymaganych postępów poprzez opracowywanie, testowanie i powielanie nowych podejść; wspieranie tworzenia, monitorowania i oceny polityki; zwiększanie zaangażowania zainteresowanych podmiotów; uruchamianie inwestycji w ramach wszystkich unijnych programów inwestycyjnych lub innych źródeł finansowania oraz wspieranie działań mających na celu pokonywanie różnych przeszkód w skutecznej realizacji kluczowych planów wymaganych w prawodawstwie dotyczącym środowiska. ⁽¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE – Wspólne wyzwania i jak łączyć wysiłki by uzyskiwać lepsze wyniki” (COM(2017) 63 final z 3.2.2017).	(12) W najnowszym unijnym pakiecie dotyczącym przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska ⁽¹⁾ stwierdzono, że należy poczynić znaczny postęp, aby przyspieszyć wdrażanie unijnego dorobku prawnego w dziedzinie środowiska i w większym stopniu włączać cele środowiskowe i klimatyczne do innych polityk. Program powinien zatem działać jako katalizator wymaganych postępów poprzez opracowywanie, testowanie i powielanie nowych podejść; wspieranie tworzenia, oceny, monitorowania i przeglądu polityki; promowanie podnoszenia świadomości i rozwoju komunikacji; rozwój dobrej administracji; zwiększanie zaangażowania zainteresowanych podmiotów, aby zwiększyć odporność wobec globalnych przemian; uruchamianie inwestycji w ramach wszystkich unijnych programów inwestycyjnych lub innych źródeł finansowania oraz wspieranie działań mających na celu pokonywanie różnych przeszkód w skutecznej realizacji kluczowych planów wymaganych w prawodawstwie dotyczącym środowiska. ⁽¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE – Wspólne wyzwania i jak łączyć wysiłki by uzyskiwać lepsze wyniki” (COM(2017) 63 final z 3.2.2017).

Uzasadnienie

Podstawą osiągnięcia celów w zakresie środowiska jest polepszenie zarządzania, w szczególności poprzez podnoszenie poziomu świadomości i zaangażowanie zainteresowanych stron. Chodzi o priorytety wyraźnie wymienione we wcześniejszym programie LIFE, które zdaniem Komitetu powinny zostać zachowane.

Poprawka 6

Motyw 15

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(15) Dobrowolny program usług w zakresie różnorodności biologicznej i ekosystemu na europejskich terytoriach zamorskich (BEST) przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej, w tym różnorodności biologicznej mórz i zrównoważonego korzystania z usług ekosystemowych, w tym opartych na ekosystemie podejść do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w najbardziej oddalonych regionach Unii oraz krajach i terytoriach zamorskich. BEST pomógł w podnoszeniu świadomości co do ekologicznego znaczenia regionów najbardziej oddalonych oraz krajów i terytoriów zamorskich, jeśli chodzi o zachowanie światowej różnorodności biologicznej. W deklaracjach ministerialnych w 2017 i 2018 r. kraje i terytoria zamorskie wyraziły uznanie dla tego systemu małych dotacji na rzecz różnorodności biologicznej. Należy umożliwić dalsze finansowanie małych dotacji na rzecz różnorodności biologicznej w ramach programu, zarówno w regionach najbardziej oddalonych, jak i w krajach i terytoriach zamorskich.	(15) Dobrowolny program usług w zakresie różnorodności biologicznej i ekosystemu na europejskich terytoriach zamorskich (BEST) przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej, w tym różnorodności biologicznej mórz i zrównoważonego korzystania z usług ekosystemowych, w tym opartych na ekosystemie podejść do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej w najbardziej oddalonych regionach Unii oraz krajach i terytoriach zamorskich. BEST pomógł w podnoszeniu świadomości co do ekologicznego znaczenia regionów najbardziej oddalonych oraz krajów i terytoriów zamorskich, jeśli chodzi o zachowanie światowej różnorodności biologicznej. W deklaracjach ministerialnych w 2017 i 2018 r. kraje i terytoria zamorskie wyraziły uznanie dla tego systemu małych dotacji na rzecz różnorodności biologicznej. Należy zapewnić dalsze finansowanie dotacji na rzecz różnorodności biologicznej w ramach programu, zarówno w regionach najbardziej oddalonych, jak i w krajach i terytoriach zamorskich, zgodnie z celami i środkami przewidzianymi w odnowionym i wzmocnionym partnerstwie strategicznym z regionami najbardziej oddalonymi Unii Europejskiej ⁽¹⁾. ⁽¹⁾ <i>Jak określono w dokumencie COM(2017) 623 final, „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE”.</i>

Uzasadnienie

Tekst został doprecyzowany.

Poprawka 7

Motyw 17

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(17) Długoterminowym celem Unii w zakresie polityki dotyczącej powietrza jest osiągnięcie takich poziomów jakości powietrza, które nie powodują poważnych negatywnych skutków oraz zagrożeń dla zdrowia człowieka. Świadomość społeczeństwa na temat zanieczyszczenia powietrza jest wysoka; obywatele oczekują od władz podjęcia działań. W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 podkreślono rolę, jaką finansowanie unijne może odegrać w osiągnięciu celów polityki czystego powietrza. W związku z tym w ramach programu należy wspierać projekty, w tym strategiczne projekty zintegrowane, które mają potencjał do pozyskiwania środków publicznych i prywatnych, aby stały się przykładami dobrych praktyk i katalizatorami wdrażania planów ochrony powietrza i prawodawstwa na poziomie lokalnym, regionalnym, międzyregionalnym, krajowym i ponadnarodowym.	(17) Długoterminowym celem Unii w zakresie polityki dotyczącej powietrza jest osiągnięcie takich poziomów jakości powietrza, które nie powodują poważnych negatywnych skutków oraz zagrożeń dla zdrowia człowieka. Świadomość społeczeństwa na temat zanieczyszczenia powietrza jest wysoka; obywatele oczekują od władz podjęcia działań. W dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 podkreślono rolę, jaką finansowanie unijne może odegrać w osiągnięciu celów polityki czystego powietrza. W związku z tym w ramach programu należy wspierać projekty, w tym strategiczne projekty zintegrowane, które mają potencjał do pozyskiwania środków publicznych i prywatnych, aby stały się przykładami dobrych praktyk i katalizatorami wdrażania planów ochrony powietrza i prawodawstwa na poziomie lokalnym, regionalnym, międzyregionalnym, krajowym i ponadnarodowym. Starania na rzecz poprawy jakości powietrza powinny być zgodne z wymogami w zakresie obniżenia emisji gazów cieplarnianych i długoterminową koniecznością obniżenia emisyjności całej gospodarki europejskiej poprzez stopniowe zastępowanie, jeżeli jest to technicznie i ekonomicznie możliwe, infrastruktury energetycznej opartej na kopalnych źródłach energii infrastrukturą opartą na odnawialnych źródłach energii.

Uzasadnienie

Jakość powietrza jest bezpośrednio związana ze spalaniem kopalnych źródeł energii w transporcie, ogrzewaniu i klimatyzacji, a także – ogólnie rzecz ujmując – w wytwarzaniu energii elektrycznej. Obniżenie emisyjności tych sektorów ma zatem bezpośredni wpływ na jakość powietrza i zdrowie obywateli. Program LIFE powinien uwzględniać możliwości ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych w tego rodzaju projektach. Jeżeli istnieje alternatywa oparta na odnawialnym źródle energii, program LIFE powinien promować raczej tę alternatywę aniżeli zastępowanie urządzeń o wysokiej emisji gazów cieplarnianych wydajniejszymi urządzeniami, lecz wciąż opartymi na energii ze źródeł kopalnych, pod warunkiem że inwestycja ta jest również opłacalna.

Poprawka 8

Nowy motyw 17a po motywie 17

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(17a) <i>Szczególną uwagę należy poświęcić promowaniu odchodzenia od źródeł zanieczyszczenia powietrza, zwłaszcza urządzeń do ogrzewania domów i elektrowni opalanych najbardziej zanieczyszczającymi paliwami kopalnymi. By rozwiązać problem zanieczyszczenia powietrza, konieczne jest ukierunkowanie wysiłków na rzecz przejścia na odnawialne i inne czyste źródła energii poprzez danie pierwszeństwa perspektywie średnio- i długoterminowej.</i>

Uzasadnienie

Ogrzewanie domów mieszkalnych węglem jest w UE istotnym źródłem zanieczyszczenia powietrza i ma szkodliwy wpływ na zdrowie obywateli. Jeżeli jest to technicznie i finansowo możliwe, należy dać pierwszeństwo przejściu na odnawialne i inne czyste źródła energii zgodnie z celami obniżenia emisyjności sektora budownictwa, co przewiduje dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

Poprawka 9

Motyw 20

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(20) Poprawa zarządzania w dziedzinie ochrony środowiska, zmiany klimatu i powiązanych kwestii dotyczących przejścia na czystą energię wymaga zwiększenia udziału społeczeństwa obywatelskiego, w tym podnoszenia świadomości społecznej, zaangażowania konsumentów i szerszego udziału zainteresowanych stron, w tym organizacji pozarządowych, w konsultacjach i realizacji odnośnych polityk.	(20) Poprawa zarządzania w dziedzinie ochrony środowiska, zmiany klimatu i powiązanych kwestii dotyczących przejścia na czystą energię wymaga zwiększenia udziału społeczeństwa obywatelskiego, w tym podnoszenia świadomości społecznej, między innymi poprzez strategię komunikacji uwzględniającą nowe media i sieci społecznościowe i zwiększającą zaangażowanie konsumentów i udział zainteresowanych stron, w tym organizacji pozarządowych, w konsultacjach i realizacji odnośnych polityk. Ponadto zaangażowanie i współodpowiedzialność władz lokalnych i regionalnych – zgodnie z uznaną przez Konferencję Stron w Paryżu i porozumienie paryskie rolę miast, regionów i administracji lokalnej jako poziomu sprawowania rządów najbliższej obywateli i z poszanowaniem zasady pomocniczości – może przyczynić się do osiągnięcia znaczących wyników w dziedzinie ochrony środowiska, energii i klimatu, o czym świadczy coraz większe powodzenie inicjatywy Porozumienia Burmistrzów oraz innych miejskich sieci ds. klimatu i środowiska.

Uzasadnienie

Uważa, że istotne jest podkreślenie potrzeby nowoczesnej komunikacji i zawarcie wzmianki o Porozumieniu Burmistrzów, które ma obecnie charakter globalny i prowadzi do włączenia i poczucia większej odpowiedzialności ze strony poziomu sprawowania rządów najbliższego obywateli.

Poprawka 10

Motyw 22

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(22) W ramach programu należy przygotować i wspierać podmioty działające na rynku w przechodzeniu na czystą, energooszczędną, niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym poprzez testowanie nowych możliwości rynkowych, podnoszenie umiejętności zawodowych, ułatwianie konsumentom dostępu do zrównoważonych produktów i usług, zaangażowanie i wzmocnienie pozycji osób wpływających na decyzje konsumentów oraz testowanie nowych metod dostosowywania istniejących procesów i otoczenia biznesowego. Aby wspierać szerszą absorpcję rynkową zrównoważonych rozwiązań, należy zwiększać ogólną akceptację społeczną i propagować zaangażowanie odbiorców.	(22) W ramach programu należy przygotować i wspierać podmioty działające na rynku w przechodzeniu na czystą, energooszczędną, niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu gospodarkę o obiegu zamkniętym poprzez testowanie nowych możliwości rynkowych, podnoszenie umiejętności zawodowych, ułatwianie konsumentom dostępu do zrównoważonych produktów i usług, zaangażowanie i wzmocnienie pozycji osób wpływających na decyzje konsumentów oraz testowanie nowych metod dostosowywania istniejących procesów i otoczenia biznesowego. Aby wspierać szerszą absorpcję rynkową zrównoważonych rozwiązań, zwłaszcza zastosowanie innowacyjnych i zrównoważonych technologii energii odnawialnej, należy promować wiedzę na ich temat i ich rozpowszechnianie, tak aby zwiększać ogólną akceptację społeczną i propagować zaangażowanie odbiorców.

Uzasadnienie

Dzięki rozwojowi technologii i rynku, a także wsparciu publicznemu w ostatnich 10 latach znacznie obniżyły się koszty instalacji systemów energii odnawialnej. Powinniśmy kontynuować postępy w tym kierunku, by umożliwić pełny rozwój europejskiego potencjału energetycznego, doceniając wciąż rzadko stosowane alternatywne źródła energii (takie jak energia morska i geotermalna) oraz rozwijając niezależność energetyczną UE od państw trzecich.

Poprawka 11

Nowy motyw 24a po motywie 24

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(24a) <i>W obliczu częstszego występowania klęsk żywiołowych spowodowanych zmianą klimatu na terytorium UE, a także niedoskonałości obecnych instrumentów zapobiegania, program umożliwi wspieranie inicjatyw wzmacniających strategię odporności i reagowania na klęski żywiołowe wynikające z zmiany klimatu.</i>

Uzasadnienie

Wobec częstszego występowania klęsk żywiołowych oraz niewystarczających środków zapobiegawczych niezbędny wydaje się wkład programu LIFE we wspieranie inicjatyw wzmacniających strategię odporności i reagowania na klęski żywiołowe wynikające z zmiany klimatu.

Poprawka 12

Motyw 25

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
(25) Przy wdrażaniu programu należy odpowiednio uwzględnić strategię dla regionów najbardziej oddalonych w świetle art. 349 TFUE oraz ich szczególne potrzeby i zagrożenia dla tych regionów. Należy również uwzględnić inne polityki Unii poza strategiami dotyczącymi środowiska, klimatu i odpowiednich aspektów przejścia na czystą energię.	(25) Przy wdrażaniu programu należy odpowiednio uwzględnić strategię dla regionów najbardziej oddalonych w świetle art. 349 TFUE oraz ich szczególne potrzeby i zagrożenia dla tych regionów. Należy również uwzględnić inne polityki Unii poza strategiami dotyczącymi środowiska, klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym i odpowiednich aspektów przejścia na czystą energię. Finansowanie tej strategii powinno być uwzględnione w programie w konkretny i odrębny sposób.

Uzasadnienie

Taka konkretna wzmianka na temat szczególnych zagrożeń w wypadku regionów najbardziej oddalonych jest niezbędna w obliczu przemian globalnych i klimatycznych oraz ze względu na szczególne potrzeby i uzależnienie od Europy kontynentalnej.

Poprawka 13

Nowy motyw 26a po motywie 26

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	(26a) Europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) kwalifikują się i mogą być instrumentem prawnym służącym realizacji programu LIFE. Mają one w rzeczywistości strukturę podobną do konsorcjum i większość z nich działa na szczeblu transgranicznym. Dzięki tym cechom mogą zarządzać w sposób scentralizowany realizacją projektów na płaszczyźnie operacyjnej i finansowej.

Uzasadnienie

Konieczne jest promowanie wykorzystania EUWT i zapewnienie ich kwalifikowalności jako konsorcjów.

Poprawka 14

Motyw 31

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
Rodzaje finansowania oraz metody wykonywania wybiera się na podstawie ich potencjału pod względem osiągnięcia celów szczegółowych działań oraz możliwości uzyskania rezultatów, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych oraz ryzyka niezgodności z przepisami. Jeśli chodzi o dotacje, powyższa zasada powinna obejmować rozważenie możliwości zastosowania płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i skali kosztów jednostkowych.	Rodzaje finansowania oraz metody wykonywania wybiera się na podstawie ich potencjału pod względem osiągnięcia celów szczegółowych działań oraz możliwości uzyskania rezultatów, ze szczególnym uwzględnieniem kosztów kontroli, obciążeń administracyjnych oraz ryzyka niezgodności z przepisami. Jeśli chodzi o dotacje, powyższa zasada powinna obejmować rozważenie możliwości zastosowania płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i skali kosztów na pokrycie między innymi kosztów personelu, tak aby wspierać uproszczenie czynności administracyjnych związanych z udziałem w projektach.

Uzasadnienie

Niniejsza poprawka podkreśla znaczenie możliwości uczestniczenia w kosztach personelu jako jednego z ważnych elementów udanego udziału w projekcie, w szczególności w przypadku mniejszych organizacji.

Poprawka 15

Art. 3 ust. 1

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. Celem ogólnym programu jest wspieranie przejścia w kierunku czystej, energooszczędnej, niskoemisyjnej i odpornej na zmiany klimatu gospodarki o obiegu zamkniętym m.in. poprzez przejście na czystą energię, ochronę i poprawę jakości środowiska oraz zatrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej, a tym samym przyczynienie się do zrównoważonego rozwoju.	

Uzasadnienie

W tym kontekście bardziej stosowne wydaje się słowo „odpornej”, ponieważ mowa jest o przystosowaniu się. [Uwaga tłumacza: poprawka nie dotyczy polskiej wersji językowej, w której użyto już słowa „odpornej”.]

Poprawka 16

Art. 3 ust. 2

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
2. Program ma następujące cele szczegółowe:	2. Program ma następujące cele szczegółowe:

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
a) opracowanie, demonstracja i propagowanie innowacyjnych technik i metod realizacji celów polityki i przepisów Unii w dziedzinie środowiska i klimatu, w tym przejścia na czystą energię, oraz przyczynienie się do stosowania najlepszych praktyk związanych z przyrodą i różnorodnością biologiczną; b) wspieranie rozwoju, realizacji, monitorowania i egzekwowania odpowiednich przepisów i polityk Unii m.in. poprzez poprawę zarządzania dzięki zwiększeniu potencjału podmiotów publicznych i prywatnych oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego; c) stymulowanie wprowadzania na dużą skalę udanych rozwiązań technicznych i politycznych mających na celu wdrażanie stosownych przepisów i polityki Unii poprzez: powielanie rezultatów, włączanie powiązanych celów do innych polityk i do praktyk sektora publicznego i prywatnego, uruchamianie inwestycji oraz poprawę dostępu do finansowania.	a) opracowanie, demonstracja i propagowanie innowacyjnych technik i metod realizacji celów polityki i przepisów Unii w dziedzinie środowiska i klimatu, w tym przejścia na czystą energię, oraz przyczynienie się do stosowania najlepszych praktyk związanych z przyrodą i różnorodnością biologiczną; b) wspieranie rozwoju, realizacji, monitorowania i egzekwowania odpowiednich przepisów i polityk Unii m.in. poprzez poprawę zarządzania dzięki zwiększeniu potencjału podmiotów publicznych i prywatnych oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego; c) stymulowanie wprowadzania na dużą skalę udanych rozwiązań technicznych i politycznych mających na celu wdrażanie stosownych przepisów i polityki Unii poprzez: powielanie rezultatów, włączanie powiązanych celów do innych polityk i do praktyk sektora publicznego i prywatnego, uruchamianie inwestycji oraz poprawę dostępu do finansowania; d) wzmocnienie synergii między strategiami w zakresie odporności na zmianę klimatu i zmniejszenie ryzyka klęsk żywiołowych spowodowanych przez zmianę klimatu poprzez wprowadzenie rozwiązań technicznych, takich jak unikalne metody analizy ryzyka katastrof naturalnych.

Uzasadnienie

Wobec częstszego występowania klęsk żywiołowych oraz niewystarczających obecnie środków zapobiegawczych niezbędny wydaje się wkład programu LIFE we wspieranie rozwiązań wzmocniających strategie odporności i reagowania na klęski żywiołowe wynikające z zmiany klimatu.

Poprawka 17

Artykuł 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi 5 450 000 000 EUR według cen bieżących. 2. Szacunkowy podział kwoty, o której mowa w ust. 1, jest następujący:	1. Pula środków finansowych na realizację programu na lata 2021–2027 wynosi 6 780 000 000 EUR według cen bieżących. 2. Szacunkowy podział kwoty, o której mowa w ust. 1, jest następujący:

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
3 500 000 000 EUR na dziedzinę „Środowisko”, w tym: 2 150 000 000 EUR na podprogram „Przyroda i różnorodność biologiczna” oraz 1 350 000 000 EUR na podprogram „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”; 1 950 000 000 EUR na dziedzinę „Działania w dziedzinie klimatu”, w tym: 950 000 000 EUR na podprogram „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej” oraz 1 000 000 000 EUR na podprogram „Przejście na czystą energię”. 3. Kwoty, o których mowa w ust. 1 i 2, pozostają bez uszczerbku dla przepisów dotyczących elastyczności, określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) xx/xx.	a) 4 165 000 000 EUR na dziedzinę „Środowisko”, w tym: 1) 2 315 000 000 EUR na podprogram „Przyroda i różnorodność biologiczna” oraz 2) 1 850 000 000 EUR na podprogram „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”; b) 2 615 000 000 EUR na dziedzinę „Działania w dziedzinie klimatu”, w tym: 1) 1 450 000 000 EUR na podprogram „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej” oraz 2) 1 165 000 000 EUR na podprogram „Przejście na czystą energię”. 3. Kwoty, o których mowa w ust. 1 i 2, pozostają bez uszczerbku dla przepisów dotyczących elastyczności, określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) xx/xx.

Uzasadnienie

Nowa łączna kwota przeznaczona na program LIFE opiera się na 1,7-krotnym wzroście zapowiedzianym przez Komisję Europejską, ale bez przeniesienia środka na rzecz transformacji energetycznej uprzednio finansowanego w ramach programu „Horyzont 2020”, ze szczególnym uwzględnieniem podprogramu „Łagodzenie zmiany klimatu i gospodarka o obiegu zamkniętym”.

Poprawka 18

Art. 5 ust. 3

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
3. Kwoty, o których mowa w ust. 1 i 2, pozostają bez uszczerbku dla przepisów dotyczących elastyczności, określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) xx/xx [Rozporządzenie w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych] oraz w rozporządzeniu finansowym.	3. Kwoty, o których mowa w ust. 1 i 2, pozostają bez uszczerbku dla przepisów dotyczących elastyczności, określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) xx/xx [Rozporządzenie w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych] oraz w rozporządzeniu finansowym. 3a. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 21 w celu zwiększenia o maksymalnie 10 % wartości procentowej, o której mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, pod warunkiem że łączna kwota środków stanowiących przedmiot wniosków dotyczących obszaru priorytetowego „Przyroda i różnorodność biologiczna” złożonych w okresie dwóch kolejnych lat i spełniających podstawowe wymogi jakościowe, przekracza o ponad 20 % odnośną kwotę obliczoną na okres dwóch lat poprzedzających ten okres.

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia. Jest to powielenie klauzuli elastyczności dotyczącej podprogramu „Przyroda i różnorodność biologiczna”, która jest obecnie zawarta w programie LIFE na lata 2014–2020.

Poprawka 19

Art. 5 ust. 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
5. Program może finansować działania realizowane przez Komisję w celu udzielania wsparcia w zakresie opracowywania, realizacji i uwzględniania przepisów i strategii politycznych Unii dotyczących środowiska, klimatu i stosownych aspektów przejścia na czystą energię, aby umożliwić osiągnięcie celów wymienionych w art. 3. Takie działania mogą obejmować: a) informację i komunikację, w tym kampanie zwiększające świadomość. Zasoby finansowe przeznaczone na działania komunikacyjne na podstawie niniejszego rozporządzenia obejmują także komunikację instytucjonalną dotyczącą priorytetów polityki Unii, a także stanu wdrożenia i transpozycji unijnych przepisów dotyczących środowiska, klimatu i stosownych aspektów czystej energii; b) badania, ankiety, modelowanie i opracowywanie scenariuszy; c) przygotowanie, realizację, monitorowanie, kontrolę i ocenę projektów niefinansowanych przez program, polityk, programów i przepisów; d) warsztaty, konferencje i spotkania; e) tworzenie sieci kontaktów oraz platformy poświęcone najlepszym praktykom; f) inne działania.	5. Program może finansować działania realizowane przez Komisję w celu udzielania wsparcia w zakresie opracowywania, realizacji i uwzględniania przepisów i strategii politycznych Unii dotyczących środowiska, klimatu i stosownych aspektów przejścia na czystą energię, aby umożliwić osiągnięcie celów wymienionych w art. 3. Takie działania mogą obejmować: a) informację i komunikację, w tym kampanie zwiększające świadomość. Zasoby finansowe przeznaczone na działania komunikacyjne na podstawie niniejszego rozporządzenia obejmują także komunikację instytucjonalną dotyczącą priorytetów polityki Unii, a także stanu wdrożenia i transpozycji unijnych przepisów dotyczących środowiska, klimatu i stosownych aspektów czystej energii; b) badania, ankiety, modelowanie i opracowywanie scenariuszy; c) przygotowanie, realizację, monitorowanie, kontrolę i ocenę projektów niefinansowanych przez program, działania wdrażające i usprawniające zarządzanie, polityki, programy i przepisy; d) warsztaty, konferencje i spotkania; e) tworzenie sieci kontaktów oraz platformy poświęcone najlepszym praktykom; f) inne działania.

Uzasadnienie

Nie wymaga uzasadnienia.

Poprawka 20

Art. 11 ust. 5

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
5. Podmioty prawne uczestniczące w konsorcjach złożonych z co najmniej trzech niezależnych podmiotów, z siedzibą w różnych państwach członkowskich lub w krajach lub terytoriach zamorskich powiązanych z tymi państwami, lub w państwach trzecich stowarzyszonych z programem, lub w innych państwach trzecich, spełniają kryteria kwalifikowalności.	5. Podmioty prawne uczestniczące w konsorcjach złożonych z co najmniej trzech niezależnych podmiotów, z siedzibą w różnych państwach członkowskich lub w krajach lub terytoriach zamorskich powiązanych z tymi państwami, lub w państwach trzecich stowarzyszonych z programem, lub w innych państwach trzecich, spełniają kryteria kwalifikowalności. 5a. Europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) traktuje się tak samo jak konsorcja mające siedzibę w różnych państwach członkowskich lub w krajach lub terytoriach zamorskich powiązanych z tymi państwami.

Uzasadnienie

Konieczne jest promowanie wykorzystania EUWT i zapewnienie ich kwalifikowalności jako konsorcjów.

Poprawka 21

Art. 13 lit. a)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
a) projekty finansowane z programu są realizowane w taki sposób, aby nie utrudniać osiągnięcia celów programu dotyczących środowiska, klimatu lub stosownych aspektów czystej energii oraz, w miarę możliwości, służą propagowaniu zielonych zamówień publicznych;	a) projekty finansowane z programu przyczyniają się do realizacji przynajmniej jednego z celów programu dotyczących środowiska, klimatu, przestawienia się na model gospodarki o obiegu zamkniętym lub zrównoważonej energii bez utrudniania osiągnięcia innych celów oraz, w miarę możliwości, służą propagowaniu zielonych zamówień publicznych;

Uzasadnienie

Program LIFE nie powinien jedynie „nie utrudniać” realizacji celów środowiskowych, klimatycznych i energetycznych UE, lecz również czynnie przyczyniać się do ich osiągnięcia. Ponadto sformułowanie dotyczące „stosownych aspektów czystej energii” wydaje się zbyt mgliste.

Poprawka 22

Art. 13 lit. f)

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
f) w stosownych przypadkach szczególną uwagę zwraca się na projekty na obszarach geograficznych o szczególnych potrzebach lub zagrożeniach, takich jak obszary o szczególnych wyzwaniach środowiskowych lub ograniczeniach naturalnych, obszary transgraniczne bądź regiony najbardziej oddalone.	f) w stosownych przypadkach szczególną uwagę zwraca się na projekty na obszarach geograficznych o szczególnych potrzebach lub zagrożeniach, takich jak obszary o szczególnych wyzwaniach środowiskowych (na przykład obszary borykające się bezsprzecznie z problemami jakości powietrza lub obszary dotknięte zmianą klimatu) lub ograniczeniach naturalnych, obszary transgraniczne (projekty, w których współpraca transnarodowa ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania ochrony środowiska i realizacji celów klimatycznych) bądź regiony narażone na poważne zagrożenia ze względu na zmiany globalne i klimatyczne, takie jak regiony najbardziej oddalone.

Uzasadnienie

Należy położyć większy nacisk na współpracę transnarodową, problem jakości powietrza, zagrożenia wynikające ze zjawisk zmian globalnych i klimatycznych i szczególne trudności regionów najbardziej oddalonych. Problemy związane ze zmianą klimatu często dotyczą obszarów geograficznych o szczególnych potrzebach lub słabych punktach, takich jak wyspy, miasta i miasteczka przybrzeżne oraz obszary górskie.

Poprawka 23

Nowy artykuł po art. 13

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Kwalifikowalność kosztów projektu dotyczących VAT-u i pracowników 1. Warunki kwalifikowalności kosztów określa art. 126 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012. Koszty takie muszą obejmować VAT i koszty pracownicze. <i>W ocenie śródkresowej i ocenie ex post programu LIFE Komisja dokonuje przeglądu zwrotów VAT dla każdego państwa członkowskiego, o jakie wystąpili beneficjenci projektów realizowanych w ramach programu LIFE na etapie płatności końcowej.</i> 2. VAT podlegający zwrotowi nie jest wydatkiem kwalifikowalnym niezależnie od tego, czy wnioskodawca zdecyduje się na uzyskanie jego zwrotu czy nie. VAT nie stanowi wydatku kwalifikowalnego z wyjątkiem sytuacji, w których koszt ten faktycznie i definitywnie ponosi beneficjent końcowy. Podatku VAT, który podlega zwrotowi w dowolnej formie, nie można uznać za wydatek kwalifikowalny, również w przypadku gdy nie jest on faktycznie zwracany beneficjentowi końcowemu lub odbiorcy indywidualnemu. Status publiczny lub prywatny beneficjenta końcowego lub odbiorcy indywidualnego nie jest uwzględniany przy ustalaniu tego, czy zgodnie z niniejszym przepisem VAT należy uznać za wydatek kwalifikowalny. 3. VAT niepodlegający zwrotowi można uznać za wydatek kwalifikowany, pod warunkiem że audytorzy lub księgowi danego podmiotu przedłożą odpowiednie dowody. Podatek VAT, który nie podlega zwrotowi na rzecz beneficjenta końcowego lub odbiorcy indywidualnego na mocy szczególnych przepisów krajowych, jest wydatkiem kwalifikowalnym wyłącznie w przypadku pełnej zgodności tych przepisów z dyrektywą 2006/112/WE w sprawie podatku VAT.

Uzasadnienie

Jest to poprawka, w której przytoczono wcześniejsze sprawozdanie KR-u (Kay Twitchen ENVE V-018). Uznaje się, że VAT zniechęcał do udziału w poprzednich edycjach programu LIFE.

Poprawka 24

Art. 21 ust. 4

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.	4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. <i>i, jeżeli to stosowne, zasięga bezpośrednio opinii władz lokalnych i regionalnych oraz organizuje konsultacje publiczne.</i>

Uzasadnienie

Stosowna jest wyraźna wzmianka o władzach lokalnych i regionalnych.

Poprawka 25

Nowy artykuł 21a po artykule 21

Tekst zaproponowany przez Komisję Europejską	Poprawka KR-u
	Procedura komitetowa (1) Komisję wspomaga komitet ds. programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE. Jest on komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011. (2) W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011. W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i zastosowanie ma art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Uzasadnienie

Powyższa poprawka jest przytoczeniem treści art. 30 rozporządzenia w sprawie bieżącego programu LIFE ((UE) nr 1293/2013) w celu zagwarantowania szerszego udziału i kontroli realizacji programu LIFE.

II. ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem wnioski Komisji Europejskiej, w którym bez wahania zatwierdza się program LIFE na następne WRF i uznaje wyraźnie jego powodzenie i dotychczas wytworzoną europejską wartość dodaną.
2. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że wniosek dotyczący rozporządzenia odnosi się szczególnie do celów zrównoważonego rozwoju ONZ i przyczynia się do tego, że na cele klimatyczne przeznaczona jest 25 % budżetu WRF. Zachęca do tego, by wszystkie cele rozwoju zrównoważonego ONZ wyraźnie uznano i poparto w budżecie UE.
3. Podkreśla bezpośredni i istotny wpływ, jaki program LIFE wywarł już z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych, chroniąc różnorodność biologiczną, poprawiając jakość środowiska i przyczyniając się tym samym do zmniejszenia i złagodzenia dramatycznych skutków zmiany klimatu, z którymi jako pierwsze zmagają się władze lokalne i regionalne.

4. Popiera propozycję zwiększenia o 60 % budżetu przeznaczanego na program LIFE przewidziany w WRF. Niemniej odnotowuje, że wzrost budżetu odpowiada również poszerzeniu zakresu dziedzin, które można finansować z przyszłego programu LIFE (o takie jak nowy podprogram „Przejdźcie na czystą energię”, który będzie finansować projekty wchodzące w ramach obecnych WRF w zakres programu „Horyzont 2020”). W związku z tym Komitet ma obowiązek podkreślić, że wzrost budżetu zaproponowany przez Komisję Europejską jest w rzeczywistości daleki od zapowiedzianego przez Komisję Europejską zwiększenia budżetu o 60 %, i ma nadzieję, że można by rozważyć dalsze zwiększenie budżetu, zgodne z ogólną propozycją WRF.
5. Wyraża zaniepokojenie, że w świetle propozycji cięcia budżetu na EFRR i EFRROW środki władz lokalnych i regionalnych na projekty związane z polityką klimatyczną i transformacją energetyczną mogą zostać ogólnie zmniejszone w kolejnych WRF na lata 2021–2027.
6. Nie zgadza się z brakiem odniesienia do Komitetu LIFE, który nie został wspomniany we wniosku Komisji Europejskiej. Uważa bowiem, że nie należy go likwidować i że powinien on propagować skuteczniejsze uczestnictwo władz lokalnych i regionalnych w programie.
7. Odnosi się pozytywnie do decyzji o dążeniu do jakości projektów poprzez unikanie uprzedniego wiążącego przydzielania środków na podstawie kryterium geograficznego (przy jednoczesnym promowaniu sprawiedliwego i wyważonego podziału projektów) i przyjmuje z zadowoleniem próbę uproszczenia rozporządzenia w sprawie programu. Niemniej przestrzega przed ryzykiem objęcia zbyt wielu aspektów aktami delegowanymi drugiego stopnia i w związku z tym domaga się, by w przyszłych zaproszeniach do składania wniosków nie obniżać poziomu współfinansowania władz lokalnych i regionalnych.
8. Uważa, że zasadnicze znaczenie ma optymalne wykorzystanie programu LIFE, które powinno polegać na dążeniu do odtwarzalności pomysłów projektów i posłużeniu się nim jako katalizatorem przyciągającym dodatkowe środki (prywatne i publiczne w oparciu o Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Zachęca Komisję do wprowadzenia odpowiednich środków informowania, rozpowszechniania informacji i pomocy technicznej w celu zachęcenia władz lokalnych i regionalnych do udziału w programie, a także wsparcia ich w tym względzie. Dlatego też zaleca również promowanie projektów tworzenia sieci kontaktów między krajowymi punktami kontaktowymi w celu rozwoju wymiany dobrych praktyk i współpracy transnarodowej.
9. Podkreśla ukierunkowanie i znaczenie sieci Natura 2000 dla programu LIFE i uważa, że wsparcie dla tej sieci musi pozostać głównym elementem podprogramu „Przyroda i różnorodność biologiczna”.
10. Rozumie i przyjmuje z zadowoleniem konieczność dążenia do wykorzystania kapitału prywatnego również na inwestycje w zakresie ochrony środowiska, lecz zachęca Komisję do bardziej szczegółowego wyjaśnienia „działań łączonych” i wyników uzyskanych w ramach projektów pilotażowych finansowanych za pomocą instrumentów finansowych w okresie realizacji programu LIFE w latach 2014–2020.

Bruksela, dnia 9 października 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
